
Sextil Pușcariu și Primul Război Mondial. Anul 1917

Petre DIN

Cuvinte cheie: Sextil Pușcariu; Memorii; Primul Război Mondial; frontul italian; 1917

Keywords: Sextil Pușcariu; the Memoirs; The First World War; Italian front; 1917

Memoriile lui Sextil Pușcariu dedicate Primului Război Mondial reprezintă o investigație sistematică asupra originilor acestui conflict, subliniază influența emoțională a războiului asupra familiei rămase în spatele frontului și impactul său asupra vieții cotidiene a civililor, dar și a militarilor din tranșee. Publicate în 1978 de către filologul Magdalena Vulpe, bucurându-se de introducerea și notele realizate de Ion Bulei, memoriile lui Sextil Pușcariu reprezintă o excelentă sursă istorică, sociologică și antropologică pentru istoricul ce-și propune reconstituirea Primului Război Mondial din perspectiva mentalității colective și a imaginii sociale.

Așa cum menționa Jacques Le Goff, istoriografia franceză, prin Jean-Jacques Becker și colegii săi de la Științe Politice de la Universitatea Paris X-Nanterre și de la Centre de Recherche de l'Historial de la Grande Guerre Stéphane Audouin-Rouzeau și Anette Becker, au readus imaginea Primului Război Mondial în atenția contemporanilor, cu ororile și nevrozele sale distructive. Datorită milioanele de victime, întinselor teritorii devastate, a nedreptăților și frustrărilor acumulate, Războiul din 1914-1918 a generat o cultură a doliului, o cultură a războiului și o cultură a urii și a barbariei¹.

Referitor la natura informațiilor utilizate menționez faptul că, o primă categorie de surse cuprind acele izvoare istorice, variate, cu caracter narativ (relatări, memorii, corespondență), care fixează observațiile detașate ale unor contemporani, fie propria experiență de viață a observatorului. A doua categorie de surse se referă la intervențiile oficialităților laice sau ecleziastice care au propriile opinii asupra războiului și reglementările care însoțesc orice implicare a unei persoane civile sau militare pe câmpul de luptă.

Prin urmare, în spiritul cunoașterii aprofundate a stărilor de spirit a combatanților de pe front și a populației civile în spatele acestuia, este nevoie de câteva considerații generale privind evoluția conflictului în anul 1917.

Surprinzător, în decembrie 1916, împăratul german Wilhelm al II-lea a înaintat statelor Antantei oferte de pace. În realitate, strategia germană își propunea să contracareze imaginea unei Germanii agresive și responsabile pentru război, aceasta având doar un caracter pur propagandistic. Propunerile de pace ale Germaniei nu conțin nici măcar elementele minimale ale unei platforme de discuții: retragerea din Belgia și din zonele franceze ocupate. Guvernele statelor Antantei nu oferă niciun răspuns împăratului german; unica modalitate de finalizare a războiului semnifica victoria uneia din cele două alianțe politico-militare.

Anul 1917 este un moment de cotitură al Primului Război Mondial. Pe fundalul unor eforturi ofensive extreme ale statelor implicate, apar două elemente care vor schimba raportul de forțe: intervenția directă în război a SUA și izbucnirea revoluției în Rusia și sfârșitul regimului țarist².

1 Jacques Le Goff, *Prefață*, în Astorri Antonella, Patrizia Salvadori, *Istoria ilustrată a Primului Război Mondial*, trad. Ilieș Câmpănu, Enciclopedia RAO, București, 2005, p. 5.

2 Astorri Antonella, Patrizia Salvadori, *op.cit.*, pp. 119-120.